

نافدا ره ژنین دیروکا کوردا ژ میرین مالباتا ئەیوبیان

خانما شامى

د. سلاح هروري

خانما شامى ل روزا ئىمنى رىكەفتى (١٦ ذى القعده) ل سال ٦٦٦ مشھىتى چووبىه بەردىلۇقانى خودى، و ل قوتابخانا (الشامىيە البرانىيە) ھاتىئە فەشارتن.

زىقى چەندى دىاردىتى كۆ خانما شامى رووبىه لەكى گەشى رووبىلەن دیروکا ئافەتتا كوردە. بەلكو ئەو زىمالباتە كا ب ناڭ و دەنگ بۇو، كۆ نەقىي مالباتى جەھى خوھ بىن بەرچاۋ دیروکا كوردى دا كىرى. و زېر قىي يەكى ئەو يَا ب شىبان بۇو، و شىانىن خوھ بىن كەسايىتى و دارابى زۇ بۇ بەلاقىرنا زانىنى دنائۇ دەولەتتا ئەيوبى دا تەرخانكىرى، كۆ مەبەستا وى ھشىاركىرنا مللەتى بۇو.

د دیروکا دەولەت و ميرگەھين كوردى دا، ئافەتتى جەھى خوھ كىرى، بەلكو گەلهك ژ رووبىلەن دیروکا ئان دەولەت و ميرگەھان ب نافىن ئافەتتىن خودان شىيان ھاتىئە خەملاندىن. چونكە زىيانا ئان ئافەتتان يَا بى گۇفتارى بۇو و ھەمى يېنىدى ۋەرەق بۇون، لمۇرا ئەوان ئەق كاۋادانه ژ دەست تەدايىتە، و ئەو پارى ل بەردىستى بۇز كارىن باش مەزاختىئە، ھىنەك ئافەتتان خوھ ب چىكىرنا دەرمانان مۇزىل كىرىنە، كۆ ئەق دەرمانە بۇ ھەزاران دەھاتتە چىكىرن و ئافەتتىن دى پارى خوھ ل بەلاقىرن و ھارىكارىما زانىنىي دەزاختىن، بەلكو گەلهك ژ وانا قوتابخانە ئاقا كىرىنە، ونمۇونا قىي چەندى زى خانما شامى، كەچا ئەيوبى، كۆ خىزانان عومەرى كورى لاجىئى بۇو. خانما شامى، زى مالباتا ئەيوبىان بۇو، و ئەيوبىان دەولەتكە ل سالىن (٥٦٤-٥٦٧) دامەززىاندبوو.

نافىن وى بىن دروست زەرد خانە، و ناسنافى وى خانما مەلىكە و خانما خاتىنایە، و ل دۈيماھىپى ب خانما شامى ھاتىئە نىاسىن.

ئىن كەسir (كۆ دیروكىغانەكىي ب ناڭ و دەنگە ل سەرددەمى دەولەتا ئىسلامى زىمايە) دىاردىكەت كۆ خانما شامى خويشك و دەليكا مەلىكان بۇو، هەتا سىھ و پىنج زى مالباتا وى مەلىك بۇون. ئەق مەلىكە بىن گومان زى مالباتا ئەيوبىان بۇون و چوار برايىن وى زى مەلىك بۇون ئەۋرى ئەق بۇون:

- توران شاھ ت ٥٧٦ مەركىزى

- سلاھەددىن ٥٦٧ مەركىزى حكم كىرى

- مەلك عادل (٥٩٦ مەركىزى) حكم كىرى

- سيفولئسلام ٥٩٣ مەركىزى

خانما شامى حەز زانىن و بەلاقىرنا زانىنى دىكىر، بەلكو گەلهك ژ زىيانا خوھ زىمۇ قىي چەندى تەرخانكىر بۇو، ھەروەسە ئەۋى گۈنكىيە كا تايىبەت دابۇو فيرىكىرنا كۈزى خوھ (حوسامولدىن عومەرى) وەكى زىدەر دىاردىكەن كۆ ئەۋى بەلاقىرنا زانىنى دانائۇ مللەتى دا ب خالەكاكىرىنگ ھەزمارتىيە.

زىكارىن وى بىن گۈنگ د بوارى بەلاقىرنا زانىنى دا، ئەۋى دو قوتابخانىن ب ناڭ و دەنگ ئاقا كىرىنە:

- قوتابخانا (الشامىيە البرانىيە)

- قوتابخانا (الشامىيە الجوانىيە)

